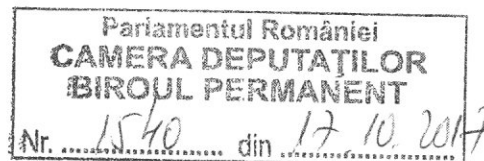

No. Ref B48

APROBAT

În sedința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

data de 17.10.2017

1540

Parlamentul României Camera Deputaților

Direcția Generală Afaceri Externe
Centrul de cooperare internațională bilaterală

București, 16 octombrie 2017
Nr. 15c/674

Informare

**privind vizita la Kiev a membrilor *Delegației Parlamentului României*
pentru inițierea dialogului cu instituțiile din Ucraina în vederea
asigurării protecției drepturilor cetățenilor aparținând comunității
românești autohtone din Ucraina**

Joi, 12 octombrie 2017, au avut loc, la Kiev, convorbiri ale membrilor *Delegației Parlamentului României* pentru inițierea dialogului cu instituțiile din Ucraina în vederea asigurării protecției drepturilor cetățenilor aparținând comunității românești autohtone din Ucraina, cu doamna Hanna Hopko, președintele Comisiei pentru politică externă din Rada Supremă, și cu o serie de parlamentari ucraineni.

Din delegația Parlamentului României, condusă de domnul deputat Georgian Pop, secretar al Camerei Deputaților, au făcut parte domnii deputați Ioan Balan (PNL), președintele Grupului parlamentar de prietenie cu Ucraina din Parlamentul României, Matei-Adrian Dobrovie (USR), vicedir al Grupului parlamentar al USD din Camera Deputaților, Constantin Codreanu (PMP), președintele Comisiei pentru românii din afara granițelor țării, Nicolae-Miroslav Petrețchi (Grupul parlamentar al minorităților naționale), reprezentantul în Parlamentul României al Uniunii Ucrainenilor din România, doamna deputat Benkő Erika (UDMR), vicepreședinte al Comisiei pentru afaceri europene, precum și domnii senatori Ion Hadârcă (ALDE), vicedir al Grupului parlamentar al ALDE din Senat, și Virginel Iordache (PSD), membru al Grupului de prietenie cu Ucraina din Parlamentul României.

Pe parcursul vizitei, Delegația Parlamentului României a fost însoțită de către domnul Cristian Țurcanu, ambasadorul României la Kiev.

Consultările de la Kiev au avut loc în contextul demersurilor energice întreprinse de către Delegația Parlamentului României în vederea stabilirii unui dialog cu autoritățile ucrainene, pornind de la o serie de prevederi din noua Lege a Educației din Ucraina (Legea 3419-D), care diminuează, în mod

semnificativ, nivelul de predare în limba română, ca limbă maternă, în comunitățile de români.

În general, Delegația Parlamentului României a subliniat faptul că actul normativ în discuție restrânge aria drepturilor deja exercitate de către persoanele aparținând minorităților naționale, care se regăsesc confirmate în angajamentele asumate de statul ucrainean în plan bilateral și multilateral. Dreptul de a studia în limba maternă nu trebuie luat și nici îngrădit, acesta fiind un standard pe care statul român, la rândul său, îl aplică în raporturile cu toate minoritățile naționale. Pe parcursul întâlnirii s-a accentuat că parlamentarii români au venit cu un mesaj constructiv, axat pe dialog, ca modalitate de rezolvare a problemei aflate în discuție.

Mesajul domnului deputat Georgian Pop, șeful Delegației Parlamentului României

Încă din primele cuvinte, domnul deputat Georgian Pop a transmis parlamentarilor ucraineni că există un principiu fundamental al oricărei democrații, conform căruia, în general, problemele se rezolvă prin dialog și cooperare. Acesta este punctul de plecare pentru mandatul acordat, în unanimitate, Delegației de către Parlamentul României, în vederea inițierii de discuții pentru a fi găsite soluții politice adecvate la problemele apărute în ultima perioadă.

Au fost oferite asigurări că România a fost și este un bun vecin al Ucrainei, fapt demonstrat prin acțiuni concrete și luări de poziții în momente dificile pentru statul ucrainean, care au vizat susținerea constantă a suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei, precum și sprijin pe segmentul de securitate, prin programe NATO de securitate cibernetică. Totodată, s-a amintit că România a fost primul stat membru al UE care a ratificat Acordul de Asociere a Ucrainei la UE.

În baza Tratatului privind relațiile de cooperare și bună vecinătate dintre România și Ucraina din 1997, a relațiilor de prietenie ce leagă cele două țări, precum și a dorinței comune de dezvoltare a acestora, a fost susținută importanța asigurării protecției la standarde europene a drepturilor cetățenilor aparținând comunității românești din Ucraina, așa cum a fost cerută și în Declarația Parlamentului României nr. 2/2017, adoptată în unanimitate, în ședința din data de 20 septembrie a.c.. În acest context, demnitarul român a subliniat, necesitatea respectării de către partea ucraineană a principiilor de drept internațional și a valorilor europene ca fundament al oricărei construcții democratice.

Șeful Delegației Parlamentului României a arătat că, acumulând o experiență importantă de-a lungul anilor, țara noastră a devenit un model de respectare și promovare a drepturilor minorităților naționale, fapt certificat inclusiv prin prezența în Parlament și în delegație a reprezentantului minorității ucrainene din România. Plecând de la exemple concrete privind situația drepturilor de care se bucură minoritatea ucraineană din România și având ca bază principiul reciprocității, prevăzut în art. 13 al Tratatului bilateral, domnia sa a accentuat că demersul întreprins de legislativul român este unul îndreptățit, susținut cu fermitate și în unanimitate, la toate nivelurile.

Partea română înțelege că această nouă lege face parte din pachetul de reformă a educației, dar orice reformă trebuie să aducă avantaje celor cărora li

se aplică, ceea ce nu este valabil și în cazul etnicilor români din Ucraina. În acest sens, a fost solicitată respectarea în integralitate a avizului Comisiei de la Veneția asupra textului legii, inclusiv prin modificări legislative, fiind exprimat regretul față de adoptarea și promulgarea acestui act normativ fără obținerea prealabilă a avizului menționat.

Pe parcursul discuțiilor, domnul deputat Georgian Pop a transmis interlocutorilor ucraineni un mesaj deschis și constructiv axat pe dialog și cooperare, accentuând convingerea că, împreună, vor putea fi identificate soluții, în conformitate cu standardelor europene și angajamentele bilaterale, pentru asigurarea dreptului la educație în limba maternă copiilor etnicilor români din Ucraina. A evidențiat faptul că nu sunt cerute drepturi noi pentru comunitatea românească, ci se dorește ca, prin colaborarea celor două părți, să fie gândite modalități de rezolvare a situației create, astfel încât să fie păstrate drepturile deja dobândite.

În acest sens și având în vedere atingerea obiectivului stabilit prin Declarația Parlamentului României referitoare la adoptarea Legii Educației în Ucraina, domnul deputat Georgian Pop a reafirmat angajamentul ferm al Delegației Parlamentului României pentru dialog, ca singură modalitate în găsirea de soluții, astfel încât exercițiul dreptului la educație în limba maternă pentru persoanele aparținând minorității române să nu fie diluat, ca urmare a prevederilor noii Legi a Educației.

Poziția parlamentarilor ucraineni prezenți la discuții

Doamna Hanna Hopko, președintele Comisiei de politică externă din Rada Supremă a adresat mulțumiri pentru susținerea pe care România a acordat-o Ucrainei în procesul de apropiere de structurile europene, precum și în contextul de securitate dificil prin care trece țara sa. Totodată, demnitarul ucrainean și-a exprimat regretul față de anularea, de către partea română, a vizitei la București a Președintelui Radei Supreme și a transmis dorința de reînnoire a invitației pentru realizarea unei vizite ulterioare.

Referitor la Legea Educației, domnia sa a avut o opinie tranșantă, precizând că, până la obținerea avizului Comisiei de la Veneția, toate discuțiile nu reprezintă decât o politizare a subiectului, iar partea ucraineană nu este dispusă să-și reconsidere poziția.

Domnul deputat Boris Tarasiuc, fost ministru de externe, a făcut referiri la anumite momente din relațiile bilaterale, aducând acuze părții române care, în 1991, a votat 2 rezoluții prin care „România avea pretenții teritoriale față de Ucraina”. Domnia sa a mai arătat că, de-a lungul timpului, România a fost cea care a susținut că nu sunt respectate drepturile minorității românești din Ucraina, iar acum, oficialii români doresc revenirea la situația de până la apariția noii Legi a Educației.

În ceea ce privește apelul părții române la respectarea principiului reciprocității în acordarea de drepturi minorităților naționale, partea ucraineană a încercat să demonstreze că, de fapt, statul român nu a asigurat suficiente pârghii care să faciliteze elevilor care aparțin minorității ucrainene accesul la învățământul în limba maternă și că România este cea care trebuie să respecte principiul enunțat. S-a susținut că situația este în dezavantajul ucrainenilor din România și că, practic, este absolut incomparabil ceea ce propun autoritățile

ucrainene, prin noua lege, pentru minoritatea românească din Ucraina, în raport cu ceea ce asigură statul român minorității ucrainene.

În susținerea acestei ipoteze, au fost prezentate Delegației Parlamentului României o serie de cifre și aspecte care nu reflectau realitatea și care au fost combătute cu argumente solide și exemple clare, atât de parlamentarii români, cât și de Ambasadorul României la Kiev.

În context, parlamentarii ucraineni prezenți la discuții au susținut că scopul noii Legi a Educației este de a garanta copiilor aparținând minorităților naționale șanse egale cu cei ucraineni pentru continuarea studiilor în învățământul superior, accesul pe piața muncii și pregătirea pentru a face parte din administrație. Au precizat că legea nu afectează drepturile minorității românești, ci vizează nediscriminarea copiilor din zone precum Transcarpatia și Cernăuți care, conform celor susținute de demnitarii ucraineni, nu cunosc limba ucraineană. Mai mult, prin prevederile art. 7 din Legea Educației, Ucraina garantează copiilor aparținând minorităților naționale dreptul de a studia în limba maternă, inclusiv în limba română.

La rândul său, reprezentantul opoziției din Rada Supremă, domnul deputat Serghei Larin, a adus la cunoștința delegației române că, personal, nu a susținut legea aflată în discuție, deoarece încalcă nu numai o serie de articole din Constituția Ucrainei, ci și acordurile bilaterale ale Ucrainei cu diverse state, Convenția europeană pentru protecția minorităților naționale și Carta limbilor minoritare. A atras atenția asupra faptului că această lege nu este singura care încalcă reglementările constituționale, în această situație aflându-se și Legea Lustrației, pe care a atacat-o la Curtea Constituțională. Domnia sa s-a declarat sceptic în ceea ce privește modificarea Legii Educației și s-a poziționat împotriva a ceea ce a numit „ucrainizarea forțată” a minorităților din Ucraina.

În general, parlamentarii ucraineni au apreciat discuțiile ca fiind productive, dar au precizat că o singură întâlnire nu va putea schimba opinia și votul întregului Parlament. Au propus efectuarea de vizite în zonele locuite de etnicii români și s-au pronunțat pentru așteptarea recomandărilor Comisiei de la Veneția.

Intervențiile membrilor Delegației Parlamentului României

Domnul deputat **Nicolae-Miroslav Petrețchi**, reprezentantul în Parlamentul României al Uniunii Ucrainenilor din România, a adus la cunoștința interlocutorilor tendința care există la ora actuală, la nivelul cât mai multor state europene, de a acorda un număr sporit de drepturi minorităților naționale, ceea ce se întâmplă și în România. Plecând de la cifrele prezentate de parlamentarii ucraineni pe parcursul întâlnirii, a evidențiat că acestea nu sunt reale, Uniunea Ucrainenilor din România, singurul organ care reprezintă minoritatea ucraineană în raporturile cu Guvernul României, putând pune la dispoziția autorităților ucrainene o situație exactă.

În acest sens, a făcut o scurtă trecere în revistă a învățământului în limba ucraineană din România, punctând următoarele aspecte: la Liceul Taras Șevcenko, unde învață 179 de elevi, toate materiile se predau în limba ucraineană, cu excepția limbii române; există încă un liceu în care se predă în ucraineană; există 17 școli cu predare în limba ucraineană; 7 școli în care funcționează clase/secții în limba ucraineană, precum și alte 58 de unități de învățământ, inclusiv grădinițe, în care limba ucraineană se predă ca obiect de

studiu. Ca localizare, cele mai multe dintre acestea se află în Maramureș, unde etnicii ucraineni sunt în proporție de 60%, dar și în județele Suceava, Timiș, Caraș-Severin.

În vederea susținerii celor afirmate, a adresat parlamentarilor ucraineni invitația de a efectua o vizită în Maramureș, pentru a participa la aniversarea celor 20 de ani de la reînființarea Liceului Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției. A mai amintit că statul român asigură drepturi egale tuturor minorităților naționale, indiferent de dimensiunea comunității. În calitate de reprezentant în Parlamentul României al minorității ucrainene, domnia sa și-a exprimat speranța unui dialog constructiv cu membrii Radei Supreme, prin care să fie depășite disensiunile actuale și să fie consolidată relația bilaterală.

Domnul deputat **Matei Dobrovie**, vicepreședinte al Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării a Camerei Deputaților, a punctat cursul ascendent pe care s-a înscris, în ultima perioadă, dialogul politic româno-ucrainean, marcat atât de schimburi de vizite la cel mai înalt nivel, cât mai ales de susținerea constantă arătată de România în apropierea de structurile europene și sprijinul ferm privind suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei. A menționat că, din păcate, având în vedere problemele apărute în urma adoptării Legii Educației, Ucraina riscă să-și piardă un aliat, într-un context de securitate destul de complicat. A mai precizat că, înainte de adoptarea legii în Rada Supremă și promulgarea sa de către Președinte, ar fi fost indicat să se aștepte avizul Comisiei de la Veneția, astfel încât relațiile bilaterale româno-ucrainene, îmbunătățite semnificativ după momentul Euromaidan, să nu fie afectate.

Domnul deputat și-a manifestat interesul față de posibilitatea ca partea ucraineană să ceară un punct de vedere Comisiei de la Veneția și pentru celelalte legi referitoare la învățământul din Ucraina, mai ales având în vedere că Președintele Poroșenko a declarat în cadrul APCE că va respecta decizia acestui for în cazul Legii Educației.

Doamna deputat **Erika Benkő**, vicepreședinte al Comisiei pentru afaceri europene și membru al Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, a semnalat, pe parcursul întâlnirii, problema neconsultării minorităților din Ucraina de către majoritatea care a decis într-o problemă care vizează în mod direct exercitarea unor drepturi deja obținute. Ținând cont de faptul că dreptul la învățământul în limba maternă este unul fundamental, domnia sa a precizat că, prin modul în care a fost gândită această nouă lege, autoritățile ucrainene au acționat, de fapt, în detrimentul a tot ceea ce presupune cultura și identitatea minorității române. A subliniat că, într-un stat democratic, cu aspirații europene, minoritățile naționale trebuie să constituie un punct forte și nu unul slab, aspect de care trebuie să țină cont și Ucraina în elaborarea politicilor sale.

Totodată, pentru a contracara o parte din argumentele avansate de parlamentarii ucraineni în susținerea prevederilor din art. 7 a Legii Educației, doamna deputat a prezentat situația din județele Harghita și Covasna, unde minoritatea maghiară deși este majoritară, utilizează, fără probleme, și limba română, pe lângă cea maghiară. În context, a adăugat că fiecare stat trebuie să creeze condițiile necesare dezvoltării minorităților naționale pentru a se evita apariția, în cadrul comunităților etnice, a sentimentului de a fi nedorit în țara în care au ales să trăiască.

Domnul senator **Virginel Iordache**, membru al Grupului de prietenie cu Ucraina din Parlamentul României, și-a exprimat indignarea față de rigiditatea de care a dat dovadă partea ucraineană pe parcursul întâlnirii și a subliniat că aducerea în discuție, în anul 2017, a unor luări de poziție din 1991, reprezintă doar un pretext al parlamentarilor ucraineni de a schimba subiectul aflat pe agenda vizitei.

Având în vedere că interlocutorii au susținut, în mod eronat, că elevii aparținând comunității ucrainene din România nu beneficiază de aceleași drepturi ca cei ai comunității românești din Ucraina, domnul senator a adus la cunoștința interlocutorilor următoarele aspecte: elevii care termină clasa a VIII-a și, respectiv, a XII-a au posibilitatea de a susține probele de evaluare în limba maternă, diploma având aceeași valabilitate ca și cea a elevilor care au dat examenele în limba română; la Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava există o secție la care sunt pregătiți viitorii profesori care vor predă în limba ucraineană; sunt organizate concursuri școlare în limba ucraineană, ca limbă maternă, cât și modernă; la nivel instituțional, în localitățile cu populație aparținând minorității ucrainene, sunt numiți directori de școli de etnie ucraineană, etc. În consecință, domnia sa a arătat că se impune o schimbare de abordare în ceea ce privește noua Lege a Educației, astfel încât, în continuare, să fie stimulate relațiile bilaterale, în folosul cetățenilor din România și Ucraina.

Domnul deputat **Ioan Balan**, președintele Grupului parlamentar de prietenie cu Ucraina din parlamentul României, a arătat că, dincolo de nemulțumirile care au existat, la un anumit moment, în relațiile bilaterale, subiectul de actualitate aflat în discuție și pentru care Delegația Parlamentului României a realizat deplasarea la Kiev, constă în pierderea unui echilibru pe linia drepturilor minorității românești, prin efectele pe care Legea Educației le va produce. Domnia sa s-a pronunțat pentru așezarea ambelor părți la masa discuțiilor pentru a fi găsită o modalitate care să redea etnicilor români drepturile de care s-au bucurat până la apariția acestei legi. Au fost prezentate parlamentarilor ucraineni relațiile de prietenie care există la nivel local, între comunitatea de ucraineni din România și comunitatea de români din Ucraina, dublate și de o bună colaborare la nivelul instituțiilor publice din zona Suceava-Cernăuți, unde s-au dezvoltat proiecte transfrontaliere în valoare de 13-15 milioane euro, pe 4 axe: sănătate, cultură, învățământ, infrastructură. Evidențiind strânsele legături româno-ucrainene stabilite la nivel regional, domnul deputat și-a exprimat speranța că acestea nu vor fi afectate de unele deciziile luate la Kiev, precum adoptarea Legii Educației, iar autoritățile ucrainene vor lua în considerare opinia Comisiei de la Veneția referitoare la acest act normativ.

Domnul senator **Ion Hadârcă**, vicelider al Grupului parlamentar al ALDE din Senat, a atras atenția asupra importanței dezvoltării unor relații cât mai strânse ale Ucrainei cu statele vecine și, în special, cu România, ținând cont de contextul actual de securitate și de provocările cu care se confruntă Kievul.

În soluționarea problemei create de Legea Educației, domnia sa a făcut apel la dialog, precizând că recurgerea de către interlocutorii ucraineni la unele detalii istorice care au marcat relațiile bilaterale este contraproductivă. A subliniat că Delegația Parlamentului României a venit la Kiev, cu un mesaj constructiv, care are la bază principiul reciprocității în acordarea de drepturi minorităților naționale și a atras atenția asupra faptului că noua lege, prin prevederile sale, este discriminatorie, iar în timp, va supune minoritatea românească din Ucraina pericolului dispariției.

Domnul deputat **Constantin Codreanu**, președintele Comisiei pentru românii din afara granițelor țării, a arătat că dialogul este singura cale care trebuie urmată pentru a găsi soluții la problemele care vor afecta minoritatea românească din Ucraina, în urma aplicării Legii Educației. Domnia sa și-a exprimat nemulțumirea față de neconsultarea de către autoritățile ucrainene a minorității românești, înainte de adoptarea legii, și a semnalat divizarea artificială a minorității românești tradiționale din Ucraina în români și moldoveni, ceea ce reprezintă o perpetuare a politicilor de tip stalinist.

În context, domnul deputat a adus la cunoștința interlocutorilor faptul că a transmis o scrisoare Înalțului Comisar pentru Minoritățile Naționale al OSCE, prin care îi solicită intervenția în privința rezolvării inechităților create de noua lege și și-a exprimat speranța că autoritățile ucrainene vor lua în considerație recomandările Comisiei de la Veneția.

Pe lângă întâlnirea cu membrii Radei Supreme, programul vizitei la Kiev a mai cuprins și depunerea de flori de către membrii Delegației Parlamentului României la Memorialul dedicat victimelor Revoluției Demnității.

Deputat **Georgian Pop**

Secretar al Camerei Deputaților,

*Șeful Delegației Parlamentului României pentru inițierea dialogului
cu instituțiile din Ucraina în vederea asigurării protecției drepturilor cetățenilor
aparținând comunității românești autohtone din Ucraina*

Red. Elena Burcioagă,
consilier parlamentar